

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van decreet over de ondersteuning van sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Ondernemingen en organisaties kunnen via sociaal ondernemerschap en maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) een belangrijke bijdrage leveren aan de ambitie van de Vlaamse Regering om de arbeidsmarkt en de economie te verduurzamen. Daarbij stellen ze een evenwicht tussen economie, milieu en maatschappij, zowel met hun diensten en producten als vanuit hun rol als werkgever voorop. Sociale economie-ondernemingen spelen in deze context een bijzondere rol omdat zij een specifieke maatschappelijke focus hebben.

Vlaanderen wil ondernemingen en organisaties blijven ondersteunen bij het zoeken naar antwoorden op deze uitdagingen, met bijzondere aandacht voor menselijk kapitaal en om hen te mobiliseren om samen stappen vooruit te zetten naar een duurzame economie in een duurzame samenleving. Vlaanderen zal daarom uiteenlopende ondersteuningsinstrumenten (onder andere financiële ondersteuning, adviesverlening en infokanalen op maat van startende, groeiende en gevestigde ondernemingen en organisaties) aanbieden, geënt op de specifieke noden van de doelgroepen en complementair met het bestaande ondersteuningsaanbod.

Dit voorontwerp van decreet beoogt de totstandkoming van aangepast ondersteuningskader om ondernemingen en organisaties bij bovenstaande transitie zo goed mogelijk te blijven ondersteunen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

- Beleidsdomein: Werk en Sociale economie
- Beleidsveld: Sociale economie

De komende jaren zullen tal van maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, inclusie, vergrijzing, digitale kloof, uitputting van natuurlijke hulpbronnen en grondstoffen en energietekorten steeds meer hun impact laten voelen. Europese, federale en Vlaamse beleidsdocumenten benadrukken de urgentie voor deze uitdagingen en bevestigen de impact ervan op ondernemingen en organisaties. Tegelijk kunnen deze organisaties de toekomst vorm geven door middel van hun diensten of producten en te ondernemen met oog voor mens, milieu en maatschappij. Sociale economie-ondernemingen worden zelfs met dat doel opgericht.

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 schuift ondernemerschap en missie-gedreven innovatie naar voren in de aanpak van maatschappelijke uitdagingen. De Vlaamse Regering wil ondernemingen en organisaties ruimte geven om te ondernemen, te internationaliseren en te innoveren, met bijzondere focus op het menselijk aspect van duurzaam ondernemen.

Het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen, hierna 'ondersteuningsdecreet van 17 februari 2012' genoemd, heeft een grondslag gelegd om ondernemingen en organisaties hierin te blijven ondersteunen. Omwille van (nieuwe) maatschappelijke uitdagingen, en ook (nieuwe) Vlaamse en Europese beleidsuitdagingen en -kaders dringt zich tien jaar later de noodzaak op om het decreet te actualiseren.

Voorliggend voorontwerp van decreet regelt de bepalingen die hiervoor nodig zijn.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/17 van 2 februari 2023.

Er werd een gunstig advies verleend door de Inspectie van Financiën op 4 mei 2023.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 7 juli 2023.

Het werd op 7 juli 2023 voor de eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering (VR 2023 0707 DOC.0918 1 BIS, 2 BIS en 3 BIS).

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens bezorgde haar advies 2023/091 op 12 september 2023.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) bezorgde haar advies op 13 september 2023.

NOOZO liet op 15 september 2023 weten af te zien van advisering.

De Gegevensbeschermingsautoriteit bezorgde advies nr. 65/2023 op 3 oktober 2023.

Het werd op 20 oktober 2023 voor de tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering (VR 2023 1310 DOC 1312 1 TER, 3 TER en 2 BIS).

De Raad van State bezorgde zijn advies nr. 74.721/1 op 14 december 2023.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING (PRO MEMORIE)

De komende jaren zullen maatschappelijke evoluties en uitdagingen zoals klimaatverandering, inclusie, vergrijzing, de digitale kloof, uitputting van natuurlijke hulpbronnen en grondstoffen en energietekorten steeds meer hun impact laten voelen in Vlaanderen, met grote uitdagingen voor ondernemingen en organisaties tot gevolg.

De Covid-19 crisis laat zien hoe kwetsbaar internationale ketens zijn en dat het belangrijk het is om te investeren in lokale, verankerde bedrijven, waarbij sociale economie- en MVO-ondernemingen helpen om de economie na de crisis opnieuw vorm te geven door het bevorderen van inclusieve en duurzame economische modellen. Het streven naar een werkzaamheidsgraad van 80% betekent bovendien dat we in deze transitie oog moeten hebben voor een duurzaam arbeidsmarktbeleid waarin we iedereen de kans geven om te participeren.

Ondernemingen en organisaties kunnen via sociaal ondernemerschap en maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) een belangrijke bijdrage leveren aan een toekomstbestendige wereld met een evenwicht tussen economie, milieu en maatschappij, zowel met hun diensten en producten als vanuit hun rol als werkgever.

Het voorliggend voorontwerp van kaderdecreet legt de krijtlijnen vast om een gepast ondersteuningskader te realiseren.

1. Sociale economie-ondernemingen spelen een bijzondere rol in een duurzaam economisch en arbeidsmarktbeleid, omdat zij zich richten op mens, milieu en/of maatschappij en hun winsten herinvesteren in deze doelen. Het voorontwerp van decreet onderscheidt verschillende types sociale economie-ondernemingen, afhankelijk van hun organisatie en activiteiten. Voor elk van deze groepen van begunstigden kan worden voorzien in collectieve en individuele ondersteuningsinstrumenten.
2. Het voorontwerp van decreet voorziet in ondersteuning aan initiatieven die gericht zijn op het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemen met een focus op sensibilisering, kennisopbouw en expertise- of instrumentontwikkeling. Ook wetenschappelijk onderzoek, opleidingen en experimentele ontwikkeling kunnen gesteund worden.
3. De lokale besturen, en samenwerkingsverbanden tussen lokale besturen, worden ondersteund bij de regierol op het vlak van sociale economie en werk waarbij ze op basis van de lokale behoeften en opportuniteiten deze regierol inhoudelijk verder kunnen vormgeven. Daarnaast krijgen de lokale besturen ondersteuning bij het ontplooiën van een aanvullend lokaal dienstenaanbod.
4. De Commissie Sociale Economie die is ondergebracht in de SERV krijgt zijn plaats in het voorontwerp van decreet. De commissie organiseert overleg over bestaande en toekomstige beleidsmaatregelen voor het ondernemerschap in de sociale economie.

B. TOELICHTING BIJ HET ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Het advies 74.721/1 van 14 december 2023 van de Raad van State formuleert een aantal opmerkingen en aanbevelingen die hierna worden toegelicht.

Artikel 5 en 6

De aanbevelingen van de Raad van de State worden hier opgevolgd; het toepassingsgebied van de bepalingen wordt verfijnd door de aanvulling (via tekstuele toevoeging) dat de voorwaarden van toepassing zijn als de steunaanvraag geschiedt op grond van een steunmaatregel die wordt uitgevaardigd op basis van de algemene groepsvrijstellingsverordening.

Ook wordt verduidelijkt dat de terugvordering, als vermeld in artikel 5, tweede lid, pas gebeurt als de Europese Commissie daartoe een besluit heeft uitgevaardigd.

Artikel 7

De aanbeveling van de Raad van State wordt opgevolgd, het opschrift van hoofdstuk wordt aangevuld met de vermelding van de sociale tewerkstellingsondernemingen.

Artikel 13

Het voorstel van de Raad voor de verwijzing wordt opgevolgd.

Artikel 14

In het artikel 14 wordt op verzoek van de Raad van State verduidelijkt dat het recht op ondersteuning geldt als de begunstigden hun samenwerkingsvormen uiterlijk op 1 januari 2026 hebben afgestemd op de grenzen van de referentieregio's.

Die termijn wijkt af van de generieke regeling als vervat in artikel 30 van het Regiodecreet van 3 februari 2023.

Artikel 19

De Raad van State geeft aan dat de bewaartermijn in artikel 19 verantwoord kan zijn naar aanleiding van een concreet geschil, maar dat een algemene regeling waarbij alle persoonsgegevens worden bijgehouden gedurende deze termijn niet evident verenigbaar lijkt met de AVG.

Het betreft hier evenwel een maximale bewaartermijn; het principe blijft dat de gegevens van de betrokkenen niet langer worden bewaard dan nodig voor de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt. De toepassing van deze bepaling betekent dan ook dat niet alle persoonsgegevens van personen die een aanvraag tot steun indienen gedurende deze maximale bewaartermijn zullen worden bewaard. Deze bepaling blijft dan ook onaangepast wat deze opmerking betreft.

De Raad van State geeft bijkomend aan dat artikel 19 gewag maakt van "verwerkingsverantwoordelijken" terwijl artikel 17 enkel over dit begrip in het enkelvoud spreekt. In artikel 19 wordt het woord verwerkingsverantwoordelijken dan ook vervangen door het woord verwerkingsverantwoordelijke.

Artikel 22

De voorgestelde tekstuele aanpassingen in verwijzing worden doorgevoerd.

Artikel 23

De Raad van State stelt dat het de aanbeveling verdient om de zinsnede ‘met behoud van de toepassing van artikel 269 tot en met 274 van het Strafwetboek’ te schrappen omdat het niet aan de decreetgever toekomt om de toepasselijkheid van federale strafbepalingen te regelen.

Strikt genomen is voormelde zinsnede inderdaad niet nodig maar door de opname ervan wordt de lijn gevolgd die de Vlaamse decreetgever destijds heeft uitgezet. De Vlaamse decreetgever heeft enkel willen aangeven dat deze bepalingen van het Strafwetboek van toepassing blijven. Daarom wenst de Vlaamse Regering deze zinsnede te behouden.

Artikel 29 en 31

Een aantal tekstuele verwijzingen in artikel 29 en 31 worden verfijnd conform de opmerkingen van de Raad van State.

De uitvoeringsbevoegdheid van de Vlaamse Regering wordt in beide artikelen (‘vaststellen van nadere regels voor de uitvoering van dit artikel’), conform de aanbeveling, geschrapt wegens juridisch overbodig.

Artikel 32

De bepaling wordt technisch aangepast overeenkomstig het voorstel van Raad van State.

Artikel 35

In artikel 35 wordt het woord “uiterlijk” op voorstel van de Raad van State geschrapt met het oog op rechtszekerheid.

3. VERDER TRAJECT

Het ontwerp van decreet wordt na goedkeuring ervan ingediend in het Vlaams Parlement.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring aan het bijgaande ontwerp van decreet over de ondersteuning van sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de sociale economie, te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Jo BROUNS